

LEPIDOPTERA OP LINKEROEVER

Koen JANSSENS

INLEIDING

Na vijf jaar wetenschappelijk onderzoek betreffende Lepidoptera op Antwerpen-Linkeroever vonden we het nuttig een nieuwe, sterk uitgebreide lijst te publiceren. In hoofdzaak omdat deze lijst nu ook gegevens bevat over de omgeving Vlietbos en Zwijndrecht, welke voordien nog niet opgenomen waren, zodat nu een meer volledig beeld van de vlinderfauna in dit gebied bekend is. Hiervoor gaat mijn dank vooral uit naar Bou-dewijn MAES, die reeds verscheidene jaren Lepidoptera observeerde in dit gebied, en zeer bereidwillig zijn gegevens beschikbaar stelde. De lijst zal niet volledig zijn omdat nog steeds nieuwe soorten worden waargenomen, zij het dan dat dit aantal ieder jaar vermindert.

LINKEROEVER SPECIFIEK BIOTOOP

Sinds het oude polderland langs de Schelde volledig onder de kalkrijke baggerspecie uit de stroom is verdwenen, handhaaft zich op Linkeroever een fauna en flora die veel gelijkenis vertoont met de levensgemeenschappen uit de duinen. Op de droge opgespoten terreinen groeien oorspronkelijk enkel pioniersplanten zoals : smal vlieszaad, loogkruid en klein kruiskruid, die later verdrongen worden door andere die een dichte kruidenlaag vormen. Hiertussen kunnen dan jonge boompjes (vooral wilg) wortel schieten. Op de boomloze kalkrijke zandgrond overheerst nu een semi-duinplantendek met o.a. duinriet, duizendguldenkruid, bleekgele droogbloem, reigersbek en zanddoddegras. Rond de vogelvijver Blokkesdijk, het Burchtse Weel en langs de scheldeoevers vinden we vele plantengemeenschappen van het fluviatiele distrikt. Niet minder belangrijk zijn de spontaan gegroeide bossen als het Vlietbos en het Rot (waar vooral schietwilg en berk overheersen) die een rijke plantengroei bezitten. Linkeroever is dus een aaneenschakeling van uiteenlopende biotopen met elk hun eigen karakteristieken en een duidelijke onderlinge wisselwerking. Juist deze verscheidenheid maakt het gebied zo interessant. Dat de opgespoten terreinen zeer specifieke soorten herbergen blijkt uit de lijst.

TOELICHTINGEN BIJ DE LIJST

De soorten zijn gerangschikt volgens de "Naamlijst van de Nederlandse Lepidoptera" van B.J. LEMPKE, K.N.N.V. 1976. Achter de naam is de vindplaats van de soort op Antwerpen-Linkeroever aangeduid. Dit is in de

N.B. Vorige lijst verscheen in "Linkeroever - natuurwetenschappelijke studie - Werkgroep natuurbehoud Linkeroever 1979", p. 155-165.

1e kolom LD : kern Linkeroever, Galgeweel en Burchtse Weel; in de 2e kolom VL : Zwijsdrecht, Vlietbos en Blokkesdijk. Bij de minder algemene soorten is een zeldzaamheidsgraad vermeld, die gebaseerd is op het voorkomen van deze soort in de provincie. Hiervoor werden de bestaande lijsten van A. JANSSEN gebruikt, "Lepidoptera van de provincie Antwerpen", verschenen in Schakel en Phegea en de lijst van W.O. DE PRINS "Microlepidoptera van de provincie Antwerpen", verschenen in Phegea.

z : zeldzaam; betreft een soort die eens in een aantal jaren wordt waargenomen.
 zz : zeer zeldzaam; betreft een soort die lokaal of toevallig wordt waargenomen, en dus sporadisch in de provincie voorkomt.
 tr : trekvlinder.

Tenslotte worden de typische soorten van vochtige terreinen en stroomgebieden (F), van het kustgebied (M) en van droge zandgronden (S) aangeduid.

F : fluviatiel distrikt.

M : maritiem distrikt.

S : droge zandgronden.

SOORTENLIJST

	LD	VL	
<u>MICROPTERIGIDAE</u>			
Micropterix aruncella Scopoli		x	
<u>ERIOCRANIIDAE</u>			
Dyseriocrania subpurpurella Haworth		x	
<u>HEPIALIDAE</u>			
Hepialus humuli Linnaeus	x		z
Hepialus sylvina Linnaeus	x	x	
Hepialus hecta Linnaeus		x	
<u>INCURVARIIDAE</u>			
Nematopogon swammerdamella Linnaeus		x	
Nemophora degeerella Linnaeus		x	
Adela cuprella Denis & Schifffermüller		x	
Adela reaumurilla Linnaeus		x	
<u>COSSIDAE</u>			
Zeuzera pyrina Linnaeus	x	x	
Cossus cossus Linnaeus	x	x	
<u>ZYGAENIDAE</u>			
Zygaena filipendulae Linnaeus	x		
Zygaena trifolii Esper		x	

TALEPORIIDAE

Taleporia tubulosa Retzius	x	x
----------------------------	---	---

PSYCHIDAE

Psyche casta Pallas	x	x
---------------------	---	---

TINEIDAE

Morophaga choragella Denis & Schiffermüller		x
Nemapogon granella Linnaeus		x
Triaxomera parasitella Hübner		x
Monopis rusticella Hübner		x
Monopis feruginella Hübner	x	x
Tineola bisselliella Hummel		x
Tinea pellionella Linnaeus		x

GRACILLARIIDAE

Caloptilia syringella Fabricius		x	
Phyllonorycter platani Staudinger		x	
Phyllonorycter corylifoliella Hübner		x	ZZ
Callisto denticulella Thunberg		x	

SESIIDAE

Sesia apiformis Clerck		x	
Aegeria formicaeformis Esper		x	ZZ

GLYPHIPTERYGIDAE

Anthophila fabriciana Linnaeus		x
Eutromula pariana Clerck		x

YPONOMEUTIDAE

Argyresthia goedartella Linnaeus	x	x
Argyresthia arcella Fabricius		x
Argyresthia pruniella Clerck		x
Argyresthia curvella Linnaeus		x
Yponomeuta padella Linnaeus		x
Yponomeuta vigintipunctata Retzius		x
Ypsolopha dentella Fabricius		x
Plutella xylostella Linnaeus		x
Acrolepiopsis assectella Zeller		x

COLEOPHORIDAE

Coleophora trifolii Curtis		x
----------------------------	--	---

DECOPHORIDAE

Hofmannophila pseudospretella Stainton	x	x
Endrosis sarcitrella Linnaeus		x
Esperia sulphurella Fabricius		x

<i>Carcina quercana</i> Fabricius	x	x	
<i>Pleurota bicostella</i> Clerck		x	
<i>Diurnea fagella</i> Denis & Schiffermüller		x	
<i>Agonopterix heracliana</i> Linnaeus		x	
<i>Agonopterix arenella</i> Denis & Schiffermüller	x	x	

ETHMIIDAE

<i>Ethmia funerella</i> Fabricius		x	
-----------------------------------	--	---	--

GELECHIIDAE

<i>Anacampsis populella</i> Clerck	x		
<i>Brachmia rufescens</i> Haworth	x		
<i>Oegoconia quadripuncta</i> Haworth			x

STATHMOPODIDAE

<i>Stathmopoda pedella</i> Linnaeus		x	
-------------------------------------	--	---	--

SCYTHRIDIDAE

<i>Scythris ericetella</i> Heinemann		x	
--------------------------------------	--	---	--

TORTRICIDAE

<i>Pandemis corylana</i> Fabricius		x		S
<i>Pandemis cerasana</i> Hübner	x	x		
<i>Pandemis heparana</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Archips xylosteana</i> Linnaeus		x		S
<i>Archips rosana</i> Linnaeus		x		
<i>Archips podana</i> Scopoli		x		
<i>Aphelia paleana</i> Hübner		x		Z
<i>Clepsis spectrana</i> Treitschke	x	x		
<i>Clepsis consimilana</i> Hübner	x	x		
<i>Adoxophyes orana</i> Fischer von Röslerstamm		x		
<i>Epagoge grotiana</i> Fabricius		x		Z
<i>Ditula angustiorana</i> Haworth		x		Z
<i>Pseudargyrotoza conwagana</i> Fabricius		x		Z
<i>Cnephasia stephensiana</i> Doubleday		x		
<i>Cnephasiella incertana</i> Treitschke		x		
<i>Tortricodes alternella</i> Denis & Schiffermüller		x		S
<i>Tortrix viridana</i> Linnaeus	x	x		
<i>Croesia forsskalleana</i> Linnaeus		x		S
<i>Acleris sparsana</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Acleris rhombana</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Acleris tripunctana</i> Hübner	x	x		S
<i>Acleris ferrugana</i> Denis & Schiffermüller		x		S
<i>Acleris variegana</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Acleris logiana</i> Clerck		x		Z
<i>Acleris hastiana</i> Linnaeus		x		S
<i>Acleris scabrana</i> Denis & Schiffermüller		x		Z
<i>Dichrorampha acuminatana</i> Lienig & Zeller		x		Z
<i>Cydia succedana</i> Denis & Schiffermüller		x		

<i>Cydia splendana</i> Hübner		x		S
<i>Cydia pomonella</i> Linnaeus		x		
<i>Pammene rhediella</i> Clerck		x		
<i>Enarmonia formosana</i> Scopoli		x	z	
<i>Rhyacionia buoliana</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Blastesthia posticana</i> Zetterstedt		x	z	
<i>Spilonota ocellana</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Eucosma cana</i> Haworth		x		S
<i>Eucosma campoliliana</i> Denis & Schiffermüller		x	z	
<i>Epiblema foenella</i> Linnaeus	x	x		
<i>Pardia cynosbatella</i> Linnaeus		x		
<i>Notocelia rosaecolana</i> Doubleday		x		
<i>Gypsonoma aceriana</i> Duponchel		x		
<i>Zeiraphera isertana</i> Fabricius		x		
<i>Rhopobota unipunctana</i> Haworth		x		
<i>Epinotia stroemiana</i> Fabricius		x		S
<i>Epinotia solandriana</i> Linnaeus		x	z	S
<i>Epinotia immundana</i> Fischer von Röslerstamm		x		
<i>Epinotia nigricana</i> Herrich-Schäffer		x	z	S
<i>Epinotia tenerana</i> Denis & Schiffermüller		x		S
<i>Epinotia tetraquetra</i> Haworth		x		S
<i>Epinotia nanana</i> Treitschke		x		
<i>Epinotia pygmaeana</i> Hübner		x		M
<i>Ancylis achatana</i> Denis & Schiffermüller		x	z	
<i>Ancylis badiana</i> Denis & Schiffermüller		x	z	
<i>Hedya nubiferana</i> Haworth		x		
<i>Apotomis turbidana</i> Hübner		x		S
<i>Apotomis betuletana</i> Haworth		x		S
<i>Endothenia ericetana</i> Humphreys & Westwood	x	x	z	
<i>Orthotaenia undulana</i> Denis & Schiffermüller		x		S
<i>Olethreutes lacunana</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Olethreutes palustrana</i> Lienig & Zeller		x		
<i>Celypha striana</i> Denis & Schiffermüller		x		

COCHYLIDAE

<i>Agapeta hamana</i> Linnaeus	x	x		
<i>Aethes rubigana</i> Treitschke		x		
<i>Aethes smeathmanniana</i> Fabricius		x		
<i>Cochylidia implicitana</i> Wocke		x		
<i>Cochylis hybridella</i> Hübner		x		

PYRALIDAE

<i>Chilo phragmitella</i> Hübner	x	x		F
<i>Calamotropha paludella</i> Hübner	x	x	z	F
<i>Chrysoteuchia culmella</i> Linnaeus		x		
<i>Crambus pascuella</i> Linnaeus		x		
<i>Crambus nemorella</i> Hübner		x		
<i>Crambus perlella</i> Scopoli	x	x		
<i>Agriphila straminella</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Agriphila tristella</i> Denis & Schiffermüller	x			
<i>Agriphila inquinatella</i> Denis & Schiffermüller	x			

Agriphila latistria Haworth	x	x		z	
Agriphila geniculea Haworth	x	x			
Catoptria pinella Linnaeus		x			
Catoptria falsella Denis & Schiffermüller	x	x			
Platytes alpinella Hübner	x	x		z	
Schoenobius gigantella Denis & Schiffermüller	x				F
Acentria nivea Olivier		x		z	
Scoparia ambigualis Treitschke		x			
Scoparia basistrigalis Knaggs		x			
Eudonia mercurella Linnaeus		x			
Parapoynx stratiotata Linnaeus	x				F
Evergestis forficalis Linnaeus	x	x			
Evergestis extimalis Scopoli	x	x			
Evergestis pallidata Hufnagel		x		z	
Pyrausta aurata Scopoli		x		z	
Pyrausta purpuralis Linnaeus	x	x			
Sitochroa palealis Denis & Schiffermüller		x		z	
Sitochroa verticalis Linnaeus	x				
Ostrinia nubilalis Hübner	x	x			
Eurrhyncha hortulata Linnaeus	x	x			
Eurrhyncha coronata Hufnagel		x			
Eurrhyncha perlucidalis Hübner		x		zz	
Anania verbascalis Denis & Schiffermüller		x			
Nomophila noctuella Denis & Schiffermüller		x		tr	
Pleuroptya ruralis Scopoli	x				
Palpita unionalis Hübner	x			zz tr	
Hypsopygia costalis Fabricius	x	x			
Pyralis farinalis Linnaeus	x	x			
Aglossa caprealis Hübner		x			
Aglossa pinguinalis Linnaeus	x	x			
Endotricha flammealis Denis & Schiffermüller	x	x			
Galleria mellonella Linnaeus	x	x			
Aphomia sociella Linnaeus	x	x			
Melissoblastes zelleri Joannis	x	x		z	
Anerastia lotella Hübner	x	x			
Eurhodope suavella Zincken		x			
Eurhodope advenella Zincken		x			
Oncocera formosa Haworth		x			S
Nephoterix hostilis Stephens		x			
Nephoterix adelphella Fischer von Röslerstamm		x			
Metriostola betulae Goeze		x			S
Pyla fusca Haworth		x			
Phycita roborella Denis & Schiffermüller		x			
Dioryctria sylvestrella Ratzeburg		x			
Myelois cribrella Hübner	x	x		z	S
Zophodia convolutella Hübner		x			
Euzophera pinguis Haworth		x			
Ancylotodes oblitella Zeller		x		z	
Phycitodes carlinella Heinemann		x			S
Phycitodes binaevella Hübner		x			S
Ephestia kuehniella Zeller		x			
Ephestia elutella Hübner		x			

PTEROPHORIDAE

Platyptilia gonodactyla Denis & Schiffermüller	x	x		
Platyptilia ochrodactyla Denis & Schiffermüller	x			
Stenoptilia zophodactylus Duponchel	x	x	zz	M
Pterophorus pentadactyla Linnaeus	x	x		
Leioptilus distinctus Herrich-Schäffer	x		zz	
Emmelina monodactyla Linnaeus	x	x		

HESPERIIDAE

Thymelicus lineola Ochsenheimer	x	x		
Ochlodes venata Bremer & Grey		x		

PIERIDAE

Colias hyale Linnaeus		x		tr
Colias croceus Fourcroy		x		tr
Gonepteryx rhamni Linnaeus	x	x		
Pieris brassicae Linnaeus	x	x		
Pieris rapae Linnaeus	x	x		
Pieris napi Linnaeus	x	x		

LYCAENIDAE

Lycæna phlaeas Linnaeus	x	x		
Aricia agestis Denis & Schiffermüller		x		
Polyommatus icarus Rottemburg	x	x		
Celastrina argiolus Linnaeus	x	x		

NYMPHALIDAE

Vanessa atalanta Linnaeus	x	x		tr
Cynthia cardui Linnaeus		x		tr
Aglais urticae Linnaeus	x	x		
Inachis io Linnaeus	x	x		
Polygonia c-album Linnaeus	x	x		
Araschnia levana Linnaeus		x		

SATYRIDAE

Pararge aegeria Linnaeus	x	x		
Lasiommata megera Linnaeus	x	x		
Pyronia tithonus Linnaeus		x		
Aphantopus hyperantus Linnaeus		x		
Coenonympha pamphilus Linnaeus	x	x		
Maniola jurtina Linnaeus	x	x		

LASIOCAMPIDAE

Malacosoma neustria Linnaeus		x		
Lasiocampa quercus Linnaeus		x		
Philudoria potatoria Linnaeus	x	x		

DREPANIDAE

<i>Falcaria lacertinaria</i> Linnaeus			x		S
<i>Drepana binaria</i> Hufnagel			x		
<i>Drepana falcataria</i> Linnaeus	x		x		
<i>Cilix glaucata</i> Scopoli	x		x		

THYATIRIDAE

<i>Habrosyne pyritoides</i> Hufnagel			x		
<i>Tethea ocularis</i> Linnaeus	x		x		
<i>Tethea</i> or Denis & Schiffermüller	x		x		
<i>Ochropacha duplaris</i> Linnaeus	x		x		
<i>Achlya flavicornis</i> Linnaeus			x		

GEOMETRIDAE

<i>Alsophila aescularia</i> Denis & Schiffermüller			x		
<i>Geometra papilionaria</i> Linnaeus	x		x		
<i>Hemithea aestivaria</i> Hübner	x		x		
<i>Cyclophora albipunctata</i> Hufnagel			x		
<i>Cyclophora punctaria</i> Linnaeus	x				
<i>Timandra griseata</i> Petersen	x		x		
<i>Scopula marginepunctata</i> Goeze	x		x	zz	M
<i>Idaea muricata</i> Hufnagel			x	z	
<i>Idaea sylvestriaria</i> Hübner	x			z	S
<i>Idaea biselata</i> Hufnagel	x				
<i>Idaea fuscovenosa</i> Goeze	x				
<i>Idaea seriata</i> Schrank	x		x		
<i>Idaea dimidiata</i> Hufnagel	x		x		
<i>Idaea emarginata</i> Linnaeus			x		
<i>Idaea aversata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Xanthorhoe spadicearia</i> Denis & Schiffermüller	x		x		
<i>Xanthorhoe ferrugata</i> Clerck	x		x		
<i>Xanthorhoe montanata</i> Denis & Schiffermüller			x		
<i>Xanthorhoe fluctuata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Epirrhoe alternata</i> Müller	x		x		
<i>Campptogramma bilineata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Pelurga comitata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Eulithis testata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Eulithis mellinata</i> Fabricius			x		
<i>Eulithis pyraliata</i> Denis & Schiffermüller			x	z	
<i>Ecliptopera silaceata</i> Denis & Schiffermüller	x		x		
<i>Chloroclysta truncata</i> Hufnagel			x		
<i>Thera firmata</i> Hübner			x		
<i>Thera obeliscata</i> Hübner			x		
<i>Thera juniperata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Rheumaptera undulata</i> Linnaeus			x		
<i>Epirrita dilutata</i> Denis & Schiffermüller			x		
<i>Epirrita autumnata</i> Borkhausen			x		
<i>Operophtera brumata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Perizoma alchemillata</i> Linnaeus	x		x		
<i>Eupithecia linareata</i> Denis & Schiffermüller	x			z	
<i>Eupithecia centaureata</i> Denis & Schiffermüller	x				

<i>Eupithecia intricata</i> Freyer	x	x	
<i>Eupithecia absinthiata</i> Clerck	x	x	
<i>Eupithecia vulgata</i> Haworth	x	x	
<i>Eupithecia subfuscata</i> Haworth	x		
<i>Eupithecia succenturiata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Eupithecia nanata</i> Prout		x	
<i>Eupithecia innotata</i> Hufnagel	x		zz
<i>Chloroclystis v-ata</i> Haworth		x	
<i>Chloroclystis rectangulata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Gymnoscelis rufifasciata</i> Haworth	x	x	
<i>Aplocera efformata</i> Guenée	x	x	
<i>Euchoeca nebulata</i> Scopoli		x	
<i>Hydraelia flammeolaria</i> Hufnagel		x	
<i>Lobophora halterata</i> Hufnagel		x	
<i>Pterapherapteryx sexalata</i> Retzius		x	z
<i>Abraxas grossulariata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Lomaspilis marginata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Semiothisa alternaria</i> Hübner		x	
<i>Semiothisa clathrata</i> Linnaeus		x	
<i>Semiothisa wauaria</i> Linnaeus		x	
<i>Cepphis advenaria</i> Hübner		x	
<i>Opisthograptis luteolata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Epione repandaria</i> Hufnagel	x	x	
<i>Ennomos autumnaria</i> Werneburg	x	x	
<i>Ennomos alniaria</i> Linnaeus	x	x	
<i>Ennomos fuscantaria</i> Haworth		x	
<i>Selenia dentaria</i> Fabricius	x	x	
<i>Selenia lunularia</i> Hübner		x	
<i>Crocallis elinguaris</i> Linnaeus	x	x	
<i>Durapteryx sambucaria</i> Linnaeus	x	x	
<i>Colotois pennaria</i> Linnaeus	x	x	
<i>Angerona prunaria</i> Linnaeus		x	
<i>Apocheima pilosaria</i> Denis & Schifferrmüller	x	x	
<i>Biston strataria</i> Hufnagel		x	
<i>Biston betularia</i> Linnaeus	x	x	
<i>Agriopis marginaria</i> Fabricius	x	x	
<i>Erannis defoliaria</i> Clerck	x	x	
<i>Peribatodes rhomboidaria</i> Denis & Schifferrmüller	x	x	
<i>Serraca punctinalis</i> Scopoli		x	
<i>Ectropis crepuscularia</i> Denis & Schifferrmüller	x	x	
<i>Aethalura punctulata</i> Denis & Schifferrmüller		x	
<i>Bupalus piniaria</i> Linnaeus		x	
<i>Cabera exanthemata</i> Scopoli	x	x	
<i>Cabera pusaria</i> Linnaeus	x	x	
<i>Campaea margaritata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Hylaea fasciaria</i> Linnaeus	x		

SPHINGIDAE

<i>Mimas tiliae</i> Linnaeus		x	
<i>Smerinthus ocellata</i> Linnaeus	x	x	
<i>Laothoe populi</i> Linnaeus	x	x	
<i>Deilephila elpenor</i> Linnaeus		x	

NOTODONTIDAE

Phalera bucephala Linnaeus	x	x		
Cerura vinula Hübner				x
Harpyia furcula Clerck	x	x		
Notodonta dromedarius Linnaeus	x	x		
Pheosia tremula Clerck	x	x		
Pheosia gnoma Fabricius	x	x		
Pterostoma palpina Clerck	x	x		
Ptilodon capucina Linnaeus	x	x		
Eligmodonta ziczac Linnaeus	x	x		
Gluphisia crenata Esper	x	x		
Clostera curtula Linnaeus	x	x		
Clostera anachoreta Denis & Schiffermüller				x
Diloba caeruleocephala Linnaeus				x

LYMANTRIIDAE

Orgyia antiqua Linnaeus	x	x		
Dasychira pudibunda Linnaeus				x
Euproctis chrysorrhoea Linnaeus	x	x		
Euproctis similis Fuessly	x	x		
Leucoma salicis Linnaeus	x	x		
Lymantria dispar Linnaeus				x

ARCTIIDAE

Eilema complana Linnaeus				x
Arctia caja Linnaeus	x	x		
Spilosoma lubricipeda Linnaeus	x	x		
Spilosoma luteum Hufnagel	x	x		
Spilosoma urticae Esper	x	x		z
Diaphora mendica Clerck				x
Phragmatobia fuliginosa Linnaeus	x	x		
Tyria jacobaeae Linnaeus				x

NOLIDAE

Meganola albula Denis & Schiffermüller	x			
--	---	--	--	--

NOCTUIDAE

Euxoa tritici Linnaeus	x	x		
Euxoa cursoria Hufnagel	x	x	zz	M
Agrotis vestigialis Hufnagel	x	x	z	M
Agrotis segetum Denis & Schiffermüller	x	x		
Agrotis exclamationis Linnaeus	x	x		
Agrotis ipsilon Hufnagel	x	x	tr	
Agrotis puta Hübner	x	x		
Agrotis ripae Hübner	x	x	z	M
Axilia putris Linnaeus	x	x		
Ochropleura plecta Linnaeus	x	x		
Rhyacia simulans Hufnagel			x	z
Noctua pronuba Linnaeus	x	x		

Noctua comes Hübner	x	x		
Noctua fimbriata Schreber		x		
Noctua janthina Denis & Schiffermüller	x	x		
Noctua interjecta Hübner		x	z	
Graphiphora augur Fabricius	x	x		
Lycophotia porphyrea Denis & Schiffermüller	x			
Diarsia mendica Fabricius	x			
Diarsia brunnea Denis & Schiffermüller		x		
Diarsia rubi Vieweg	x	x		
Xestia c-nigrum Linnaeus	x	x		
Xestia ditrapezium Denis & Schiffermüller		x		
Xestia triangulum Hufnagel		x		
Xestia xanthographa Denis & Schiffermüller	x	x		
Discestra trifolii Hufnagel	x	x		
Hada nana Hufnagel		x		
Mamestra brassicae Linnaeus	x	x		
Melanchra persicariae Linnaeus	x	x		
Lacanobia thalassina Hufnagel		x		
Lacanobia suasa Denis & Schiffermüller	x	x		
Lacanobia oleracea Linnaeus	x	x		
Hecatera bicolorata Hufnagel	x			
Hadena compta Denis & Schiffermüller		x		
Hadena bicruris Hufnagel	x			
Tholera decimalis Poda	x			
Orthosia populeti Fabricius		x		
Orthosia gracilis Denis & Schiffermüller		x		
Orthosia stabilis Denis & Schiffermüller	x	x		
Orthosia incerta Hufnagel	x	x		
Orthosia munda Denis & Schiffermüller		x		
Orthosia gothica Linnaeus	x	x		
Mythimna ferrago Fabricius	x	x		F
Mythimna impura Hübner	x	x		F
Mythimna albipuncta Denis & Schiffermüller	x		z tr	F
Mythimna pallens Linnaeus	x	x		
Mythimna l-album Linnaeus	x	x	zz tr	F
Mythimna obsoleta Hübner	x	x	z	F
Mythimna comma Linnaeus	x	x		
Cucullia chamomillae Denis & Schiffermüller		x	z	
Cucullia umbratica Linnaeus		x		
Cucullia asteris Denis & Schiffermüller	x	x	z	
Calophasia lunula Hufnagel	x		z	
Xylocampa areola Esper		x		
Eupsilia transversa Hufnagel	x	x		
Conistra rubiginosa Scopoli		x	z	
Agrochola circellaris Hufnagel	x	x		
Agrochola lota Clerck	x	x		F
Agrochola lychnidis Denis & Schiffermüller	x	x		
Omphaloscelis lunosa Haworth	x	x		
Parastichtis suspecta Hübner	x			
Xanthia togata Esper	x	x		
Xanthia icteritia Hufnagel	x	x		
Xanthia ocellaris Borkhausen	x	x		

<i>Acronicta megacephala</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Acronicta aceris</i> Linnaeus	x	x		
<i>Acronicta leporina</i> Linnaeus		x		
<i>Acronicta tridens</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Acronicta psi</i> Linnaeus		x		
<i>Acronicta rumicis</i> Linnaeus	x	x		
<i>Symira albovenosa</i> Goeze	x		z	F
<i>Cryphia raptricula</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Amphipyra pyramidea</i> Linnaeus		x		
<i>Amphipyra tragopoginis</i> Clerck	x	x		
<i>Dypterygia scabriuscula</i> Linnaeus		x		
<i>Rusina ferruginea</i> Esper		x		
<i>Thalpophila matura</i> Hufnagel	x	x		
<i>Trachea atriplicis</i> Linnaeus	x			
<i>Euplexia lucipara</i> Linnaeus	x	x		
<i>Phlogophora meticulosa</i> Linnaeus	x	x		
<i>Ipimorpha retusa</i> Linnaeus		x	z	
<i>Ipimorpha subtusa</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Enargia paleacea</i> Esper		x		
<i>Cosmia trapezina</i> Linnaeus	x	x		
<i>Cosmia pyralina</i> Denis & Schiffermüller		x		
<i>Apamea monoglypha</i> Hufnagel	x	x		
<i>Apamea lithoxylea</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Apamea crenata</i> Hufnagel		x		
<i>Apamea remissa</i> Hübner	x	x		
<i>Apamea sordens</i> Hufnagel	x	x		
<i>Apamea ophiogramma</i> Esper	x	x	z	F
<i>Oligia strigilis</i> Linnaeus		x		
<i>Oligia latruncula</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Oligia fasciuncula</i> Haworth	x	x		
<i>Mesoligia furuncula</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Mesoligia literosa</i> Haworth	x	x	z	M
<i>Mesapamea secalis</i> Linnaeus	x	x		
<i>Photedes extrema</i> Hübner	x	x	zz	M
<i>Photedes fluxa</i> Hübner	x	x	z	M
<i>Photedes pygmina</i> Haworth	x	x		F
<i>Luperina testacea</i> Denis & Schiffermüller	x	x		
<i>Hydraecia micacea</i> Esper	x			
<i>Gortyna flavago</i> Denis & Schiffermüller	x	x	z	F
<i>Celaena leucostigma</i> Haworth	x		z	F
<i>Archanara geminipuncta</i> Haworth	x	x		F
<i>Archanara sparganii</i> Esper	x	x	z	F
<i>Rhizedra lutosa</i> Hübner	x	x		F
<i>Arenostola phragmitidis</i> Hübner	x	x	z	F
<i>Charanyca trigrammica</i> Hufnagel	x			
<i>Hoplodrina alsines</i> Brahm	x	x		
<i>Hoplodrina ambigua</i> Denis & Schiffermüller	x	x	tr	
<i>Caradrina morpheus</i> Hufnagel	x	x		
<i>Caradrina clavipalpis</i> Scopoli	x	x		
<i>Chilodes maritimus</i> Tauscher	x	x	zz	F
<i>Lithacodia pygarga</i> Hufnagel		x		
<i>Deltote bankiana</i> Fabricius	x	x		

<i>Earias clorana</i> Linnaeus	x	x	
<i>Nycteola revayana</i> Scopoli			x
<i>Diachrysia chrysitis</i> Linnaeus	x	x	
<i>Macdunnoughia confusa</i> Stephens	x	x	zz tr
<i>Autographa gamma</i> Linnaeus	x	x	tr
<i>Autographa pulchrina</i> Haworth			x
<i>Abrostola trigemina</i> Werneburg			x
<i>Abrostola triplasia</i> Linnaeus	x	x	
<i>Catocala nupta</i> Linnaeus	x	x	
<i>Callistege mi</i> Clerck			x
<i>Lygephila pastinum</i> Treitschke			x
<i>Scoliopteryx libatrix</i> Linnaeus	x	x	
<i>Rivula sericealis</i> Scopoli	x	x	
<i>Parascotia fuliginaria</i> Linnaeus	x	x	
<i>Hypena proboscidalis</i> Linnaeus	x	x	
<i>Hypena rostralis</i> Linnaeus			x
<i>Polypogon tarsipennalis</i> Treitschke			x
<i>Polypogon tarsicrinalis</i> Knoch			x
<i>Polypogon nemoralis</i> Fabricius			x

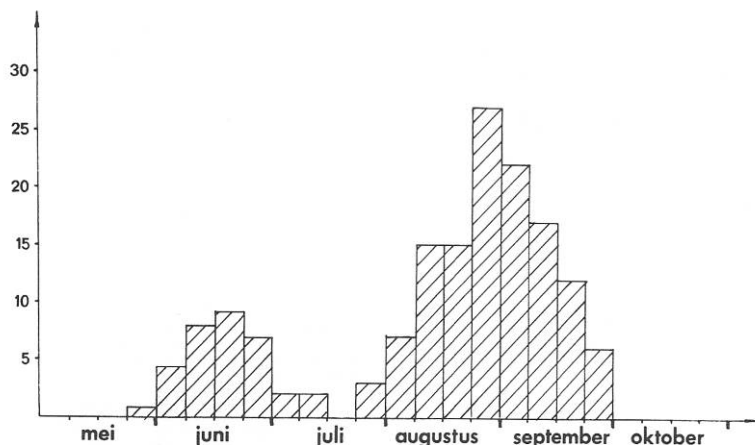
BESPREKING VAN ENKELE SOORTEN

Het is vrij logisch dat we langs de Scheldeoever een heleboel soorten aantreffen die gebonden zijn aan een vochtig biotoop. Een groot aantal van zulke fluviaatiele soorten hebben riet (*Phragmites communis*) als voornaamste voedselplant. Dit zijn o.a. *Arenostola phragmitidis* Hübner, *Rhizedra lutosa* Hübner, *Archanara geminipuncta* Haworth, *Chilodes maritimus* Tauscher, *Apamea ophiogramma* Esper, *Mythimna obsoleta* Hübner, *Chilo phragmitellus* Hübner en *Schoenobius gigantella* Denis & Schiffermüller. Andere soorten voeden zich met planten van de typische waterplantengemeenschap als *Juncus* sp., *Scirpus* sp., *Iris* sp., *Typha* sp. e.a. Op Linkeroever vonden we *Calamotropha paludella* Hübner, *Paraponyx stratiotata* L., *Symira albovenosa* Goeze, *Hydraecia micacea* Esper en *Celaena leucostigma* Hübner.

Anderzijds werden op Linkeroever ook Lepidoptera waargenomen, die thuishoren in het maritiem distrikt. Ze komen via de Schelde tot bij Antwerpen, en de groengebieden op de linker scheldeoever zijn voor deze soorten veelal de meest landinwaarts gerichte verspreidingsplaats. *Euxoa cursoria* Hufnagel wordt bijna ieder jaar waargenomen, meestal één of twee exemplaren. *Agrotis vestigialis* Hufnagel is sterk gebonden aan droge zandgronden, waar de rups leeft van lage planten en grassen. De exemplaren van deze soort die op Linkeroever werden waargenomen behoren alle tot de lichte kleurvorm, die plaatselijk algemeen voorkomt in grotere duingebieden. Ook *Agrotis ripae* Hübner is buiten de kuststrook slechts op twee plaatsen aan de Bovenschelde gevonden. De rups leeft voornamelijk op halofiele planten zoals strandmelde (*Atriplex littoralis*), loogkruid (*Salsola kali*) en zeeraket (*Cakile maritima*). In 1977 werden zelfs 17 exemplaren van deze soort waargenomen.

Een andere soort die plaatselijk zeer algemeen voorkomt op Linkeroever is *Scopula marginipunctata* Goeze. Een vlinder die buiten de Gaume en-

kel van de kuststreek bekend is. De rups voedt zich met Sedum sp. en Galium sp. Muurpeper (Sedum acre) groeit veel op de droge, zandige terreinen. De eerste generatie vlinders vinden we van eind mei tot begin juli, en de tweede generatie, die meer algemeen is, vliegt in augustus en september. Het laatste vers exemplaar werd zelfs op 28 september gevonden.

Histogram : Scopula marginepunctata Goeze
5 jaar waarnemingen Linkeroever : 159 exemplaren.

Typische kustvlinders zijn ook Photedes extrema Hübner en Photedes fluxa Hübner, die buiten het duingebied langs de kust, slechts zelden te vinden zijn. De rupsen van beide soorten voeden zich met duinriet (Callamagrostis epigeios). Photedes fluxa Hübner is meer algemeen dan Photedes extrema Hübner en komt ieder jaar talrijk voor.

Bij de Microlepidoptera treffen we eveneens specifieke soorten aan. Myelois cribrella Hübner is in onze provincie zeer zeldzaam, en buiten de vangsten van Linkeroever, enkel van Bornem en van Hoboken Polder bekend. De rups leeft van juli tot april in de bloemknoppen van verscheidene composieten. De rups van Melissoblastes zelleri Joannis daarentegen voedt zich met overschotten, restafval van planten en dieren. Hierdoor is deze soort wel een specialiteit tussen de andere Lepidoptera. Palpita unionalis Hübner kunnen we gerust bij de zeldzame migranten onderbrengen. Op 29-10-1977 vond ik een exemplaar van deze typische trekvlinder nabij het Galgeweel. Buiten deze waarneming, zijn slechts zeven andere vindplaatsen in België bekend. Opmerkelijk is ook de

vangst van Eurrhpara perlucidalis Hübner. Deze zeer lokale soort is typisch voor zeer vochtige biotopen, waar de rups leeft op Cirsium sp. (distel). De vlinder vliegt in één generatie van juni tot midden juli. Over de biologie van deze soort is nog maar weinig bekend.

STUDIE OMTRENT VOORKOMEN EN VliegPERIODE BIJ LEPIDOPTERA

Tenslotte wil ik in dit artikel wat dieper ingaan op onderzoek naar het voorkomen en de vliegperiode van vele vlinders. De meeste lepidopterologen houden zich enkel aan hun verzameling en keren na lichtvangst slechts met enkele bijzondere soorten terug, zonder zich te hebben bekommerd over het gros van de vlinders dat rond de lamp vloog. Willen we daarentegen een degelijk overzicht krijgen van de rijkdom in een bepaald gebied, is regelmatig onderzoek noodzakelijk. Ik weet wel, wetenschappelijk onderzoek eist veel vrije tijd en enige kennis, maar het resultaat kan ons een veel juister inzicht bieden betreffende het voorkomen van de vlinderfauna.

Vlinders vliegen er het ganse jaar door, maar het optimale seizoen is voor de meeste soorten zeker de zomer. In de wintermaanden zijn het slechts enkele genera, die zich in de koude weten te handhaven als imago. Regelmatig onderzoek levert een goed inzicht in de vliegtijd van vele soorten: het verschijnen van de eerste exemplaren, de hoofdvliegtijd met een optimale vlucht en het wegsterven tot de laatste afgevlogen dieren. We krijgen een duidelijk inzicht in de materie, als we de volgende tabel eens nader bekijken. Door regelmatig onderzoek, lichtvangsten tweemaal per week omgeving Galgeweel, kon ik nauwkeurig nagaan welke soorten er komen en gaan in iedere periode van het jaar.

Dat de vliegcyclus niet altijd regelmatig verloopt, constateren we bij Hepialus sylvina L. De ene maal komt de soort vrij algemeen voor, zoals 13, 10 en 9 exemplaren per nacht, om dan enkele dagen later weer weinig actief, dus relatief zeldzaam te zijn. Welke factoren hier een rol bij spelen is moeilijk te achterhalen, maar het is een feit dat de weersomstandigheden een belangrijke invloed uitoefenen op de vliegcyclus. Vanzelfsprekend moet ieder exemplaar bij zulk een onderzoek van een merkteken voorzien worden, om te vermijden dat steeds dezelfde dieren worden geteld.

Omphaloscelis lunosa Haworth is in 1981, als trouwens ieder jaar, zeer algemeen geweest. Vergelijkingen met vorige jaren, tonen aan dat het hoogtepunt in de vliegcyclus van een soort vrijwel steeds rond dezelfde datum valt.

Aldus heb ik getracht bij meerdere entomologen enthousiasme te wekken voor onderzoek en studie, ook al valt er niet elke dag een opmerkelijke soort waar te nemen.

Datum	03 07 10 14 17 21 24 28	01 05 08 12 15 19 22					
	SEPTEMBER				OKTOBER		
1977	. . . 7 29 48 114 97	35 28 11 2 2 . .					
1978	. . . 3 21 38 73 56	41 12 21 10 6 1 .					
1981 2 7 52 104	143 52 11 6 . . .					

Tabel 2 : Waarnemingen - Omphaloscelis lunosa Haworth

BESLUIT

Uit de studie blijkt nogmaals dat op het eerste zicht zeer banale terreinen ook enorm interessante insecten kunnen huisvesten, wat nogmaals de waarde van de natuurgebieden op Linkeroever onderstreept. Er werden tot nu toe liefst 478 soorten Lepidoptera waargenomen, waaronder één soort nieuw voor de Belgische fauna (Leioptilus distinctus Herrich-Schäffer, zie Phegea 10 (2) : 119-124) en 7 soorten die nog niet eerder in de provincie Antwerpen werden gevonden.

Tenslotte dank ik de heer W.O. DE PRINS voor zijn opmerkingen en verbeteringen bij de lijst. Mijn dank gaat niet minder naar de heer B. MAES die zeer bereidwillig zijn gegevens ter beschikking stelde en alzo bijdroeg tot het verwezenlijken van de nieuwe lijst. Het zijn immers ook zijn notities die hebben bijgedragen tot een betere kennis van de fauna van Antwerpen Linkeroever, specifiek de natuurgebieden nabij Zwijndrecht.

LITERATUUR :

- DE PRINS, W.O., 1977-1981 : Katalogus van de Antwerpse Lepidoptera, deel 2, Microlepidoptera. Bijlage bij Phegea.
- JANSSEN, A., 1966-1977 : Lijst van Lepidoptera uit de Antwerpse omgeving. Schakel en Phegea.
- JANSSEN, A., 1977-1981 : Katalogus van de Antwerpse Lepidoptera, deel 1, Macrolepidoptera. Bijlage bij Phegea.
- LEMPKE, B.J., 1976 : Naamlijst van de Nederlandse Lepidoptera. Bibliotheek van de K.N.N.V. nr. 21.
- Werkgroep Natuurbehoud Linkeroever, 1979 : Natuurwetenschappelijke studie Linkeroever.

K. JANSSENS : Korte Leemstraat 15A, B-2000 ANTWERPEN.